Cyprus Mental Health Institute

ISSN 1302-7840
E-ISSN 2667-8225

Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi

Vol/ Cilt 6. Issue/Sayı:3, September 2024

The Mediating Role of Positive Affect in the Relationship between a Sense of Meaning and Life Satisfaction in Individuals with Severe Visual Impairment
Ağır Görme Bozukluğu Olan Bireylerde Anlam Duygusu ile Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkide Pozitif Duygulanımın Aracı Rolü
An Examination of the Relationship between Peer Relationships, Attachment Styles, and Alcohol and Cigarette Use in Adolescents: Sample of Famagusta
Ergenlerde, Akran İlişkileri ve Bağlanma Stilleri ile Alkol-Sigara Kullanımı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Mağusa Örneklemi
Assessment of the Relationship between Dark Triad Personality Patterns and Psychological Manipulation: Istanbul Sample
Karanlık Üçlü Kişilik Örüntüleri ve Psikolojik Manipülasyon Arasındaki İlişkinin Değerlendirmesi: İstanbul Örneklemi
Teachers' Mental Health: A Mixed-Method Study on Spirituality, Well-Being, and Distress in the Workplace
Öğretmenlerin Ruh Sağlığı: İşyerinde Maneviyat, Iyi Oluş ve Sıkıntı Üzerine Karma Yöntemli Bir Çalışma
Reliability and Validity of Turkish Version of the COVID-19 Stressors Scale
COVID-19 Stresörler Ölçeği'nin Türkçe Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması
Violence in Health: An Analysis based on the Emotions of Youtube Viewers
Sağlıkta Şiddet: Youtube İzleyicilerinin Duyguları Üzerinden Bir Analiz
The Mediator Role of Experiential Avoidance in the Relationship between Perceived Stress and Somatic Symptoms
Algılanan Stres ve Somatik Semptomlar Arasındaki İlişkide Deneyimsel Kaçınmanın Aracı Rolü
The New Environmental Factor of Depression, Anxiety and Stress: Excessive Social Network Loading
Depresyon, Anksiyete ve Stresin Yeni Çevresel Faktörü: Aşırı Sosyal Ağ Yüklenmesi
Systematic Review on Borderline Personality Disorder and Dialectical Behavior Therapy
Sınırda Kişilik Bozukluğu ve Diyalektik Davranış Terapisi Üzerine Sistematik Derleme
Treatment of Problematic Pornography Use: A Systematic Review
Sorunlu Pornografi Kullanımının Tedavisi: Sistematik Gözden Geçirme
A New Perspective on Animal-Human Relationship: Traditional Review on Veterinary Social Work
Hayvan - İnsan İlişkisine Yeni Bir Bakış: Veteriner Sosyal Hizmeti Üzerine Geleneksel Derleme

Bağımlılık Tedavisinde
YENİ UMUT

PEMBE KÖŞK
PSİKİYATRİ HASTANESİ
2002

Pembe Köşk Psikiyatri Hastanesi

Değirmen Sokak, No: 7 Karşıyaka / Girne / KKTC
Tel: (+90)548 883 83 07 - E-mail: info@pembekoskhastanesi.com - www.pembekoskhastanesi.com

KTPP Dergisi
KIBRIS TÜRK PSİKİYATRİ ve PSİKOLOJİ DERGİSİ

Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi

Vol.6, Issue 3, September 2024 / Cilt.6, Sayı:3, Eylül 2024

QUARTERLY / ÜÇ AYDA BİR YAYIMLANIR

EDITORAL IN CHIEF / YAYIN YÖNETMENİ

Prof. Dr. Mehmet Çakıcı

DEPUTY EDITORS / YAYIN YÖNETMENİ YARDIMCILARI

Prof. Dr. Kültegin Ögel
Prof. Dr. Tamer Aker
Assoc. Prof. Dr. Zihniye Okray

EDITORIAL ADVISORY BOARD / YAYIN DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Peter R. Martin, Nashville / ABD
Prof. Dr. Ebru Çakıcı, Nicosia / Cyprus
Prof. Dr. Nesrin Dilbaz, İstanbul / Turkey
Prof. Dr. Jair C. Soares, Houston / ABD
Prof. Dr. Orhan Doğan, İstanbul / Turkey
Prof. Dr. Vlada Pishchic, Rostov / Rusya
Prof. Dr. Saba Abacı, New York/USA
Prof. Dr. Antonio Prunas, Milan / Italy
Prof. Dr. Fatmagül Cirhinlioğlu, Nicosia / Cyprus
Prof. Dr. Figen Karadağ, İstanbul / Turkey
Prof. Dr. Lut Tamam, Adana / Turkey
Prof. Dr. Özlem Karaırmak, İstanbul / Turkey
Prof. Dr. Alim Kaya, Famagusta / Cyprus
Prof. Dr. Münevver Yalçınkaya, Nicosia / Cyprus
Prof. Dr. Oğuz Polat, İstanbul / Turkey
Assoc.Prof. Dr. Rabia Bilici, İstanbul / Turkey
Assoc.Prof. Dr. İbrahim Taymur, Bursa / Turkey
Assoc.Prof.Dr. İrem Erdem Atak, İstanbul / Turkey
Assoc.Prof.Dr. Elif Mutlu, İstanbul / Turkey
Assoc.Prof.Dr. Ülgen H. Okyayuz, Nicosia / Cyprus
Assoc.Prof.Dr. Aylin Özbek, İzmir / Turkey
Assoc.Prof.Dr. Merih Altıntaş, İstanbul / Turkey
Assoc.Prof.Dr.Tayfun Doğan, İstanbul / Turkey
Assoc.Prof.Dr. Bahar Baştuğ, Ankara / Turkey
Assoc.Prof.Dr. Sibel Dinçyürek, Famagusta / Cyprus
Assoc.Prof.Dr. İpek Sönmez , Nicosia / Cyprus
Assoc.Prof.Dr. Utku Beyazıt, Antalya / Turkey
Assoc.Prof.Dr. Sultan Okumuşoğlu, Lefke / Cyprus
Asst.Prof.Dr.Besedova Petra, Hradec Kralove/Czech Republic
Asst.Prof.Dr. Kuzeymen Balıkçı, Nicosia / Cyprus
Asst.Prof.Dr. Deniz Ergün, Nicosia / Cyprus
Asst.Prof.Dr. Ezgi Ulu, Nicosia / Cyprus
Asst.Prof.Dr .Meryem Karaaziz, Nicosia / Cyprus
Asst.Prof.Dr.Füsun Gökkaya, Nicosia / Cyprus
Asst.Prof.Dr Aslı Niyazi, Kalkanlı / Cyprus
Asst.Prof.Dr .Hande Çelikay Söyler, İzmir / Turkey
Asst.Prof.Dr .Asuman Bolkan, Kyrenia / Cyprus
Asst.Prof.Dr .Ayhan Çakıcı Eş, Nicosia / Cyprus
Asst.Prof.Dr .Zafer Bekiroğulları, Londra / İngiltere
Asst.Prof.Dr .Başak Bağlama, Nicosia / Cyprus
Asst.Prof.Dr .Linda Fraim, Kyrenia / Cyprus
Asst.Prof.Dr .Çiğdem Dürüst, Kyrenia / Cyprus
Asst.Prof.Dr .Ömer Gökel, Nicosia / Cyprus
Asst.Prof.Dr .Güley Bilgi Abatay, Kyrenia / Cyprus
Asst.Prof.Dr. Şenel Çıtak, Ordu / Turkey
Asst.Prof.Dr. Pınar Dursun, Afyon / Turkey
Dr. Bingül Subaşı, Nicosia / Cyprus
Dr. Damla Alkan, Nicosia / Cyprus
Dr. Gloria Manyeruke, Harare / Zimbabwe
Dr. Fatoş Özeylem, Mağusa / Cyprus
Dr. Nurlaila Effendy, Mandala / Indonesia
Dr. Zümrüt Gedik, İzmir / Turkey
Dr. Oğuzhan Kılınçel, İstanbul / Turkey
Dr. Enes Sarıgedik, Düzce / Turkey
Dr. Gülçin Karadeniz, İstanbul / Turkey

Dil Editörü / Language Editor: MSc.Zuhal Koreli
Dış İlişkiler Editörü / Foreign Relations Editor: MSc. Atakan Taşkıran
İstatistik Editörü / Statistics Editor: Assist Prof. Ayhan Çakıcı Eş
Web Editörü / Web Editor: MSc.Nur Şeyda Peker

Owner / Sahibi: *Ebru Çakıcı* ***Broadcast Manager / Sorumlu Yazı İşleri Md.:*** *Mehmet Eş* ***Press / Baskı*** *: Kıbrıs Haberatör Basın Yayın*
Number: *+90 542 855 33 93* ***E-mail:*** *ktppdergisi@gmail.com* ***Web Page /Web Sitesi:*** *http://www.ktppdergisi.com/*
©Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology is published by Cyprus Mental Health Institute

Emerging Sources Cititaion Index (ESCI),Scopus, Internatıonal Committee Of Medical Journal Edıtors (ICMJE), EBSCOhost, Orcıd, Open Access, Creatıve Commons, Cıte Factor, Scıentıfic Indexıng Servıces (SIS), Researchbıb, Dırectory Of Research Journal Indexıng (DRJI), Eurasıan Scıentıfic Journal Index (ESJI), Dergipark, Turkish Psychiatry Index, Turkish Medlıne, Idealonlıne, İntihal.Net, Internatıonal Scıentıfic Indexıng (ISI), Index Copernıcus, Journal Factor (JF), Google Scholar, Crossref, Asos İndex, Systematıc Impact Factor (SIF), OCLC Worldcat, Safetylıt, Europub, Advanced Scıences Index, Rootındexıng, Cosmos, Scilit, Sherpa Romeo, Turkish Citation Index, J- Gate, Internet Archive, Isnad, Infobase Index, APA PsycInfo, Cabells Journalytics

Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology Vol.6 Issue.3
Doi:10.35365/ctjpp.24.3.11

REVIEW ARTICLE / DERLEME YAZISI

A New Perspective on Animal-Human Relationship: Traditional Review on Veterinary Social Work

Hayvan - İnsan İlişkisine Yeni Bir Bakış: Veteriner Sosyal Hizmeti Üzerine Geleneksel Derleme

Seda Topgül[1] Emre Kol[2] Okan Beytaş[3]

Abstract:

This study is one of the few conducted in our country on veterinary social work, a new field that intersects the profession of social work and veterinary medicine, providing a new perspective on human-animal interaction. The motivation of this study was to reflect the effects of animals, as "living beings", on sensitive groups in the light of conducted studies while trying to shift the perception of animals being considered as Metas. This study discusses the conceptual framework of veterinary social work and its relationship with social work. This study also presents a general framework regarding the ethical issues of animal use in the field of social work. For this purpose, the study was carried out using the traditional review method. With the approach of individuals and their environment, social work has considered the environment in the context of people, human groups and systems, rather than the individual-nature or individual-animal relationships. However, anthropocentrism or the automatic privilege of human interests over all other animals, that is destroying the environment, reproduces social inequality not only between species but also between people. Change is a constant component of social work; therefore, the social work of the future does not have to be anthropocentric. Accordingly, animal-assisted interventions are expected to be covered to a further extent in the mainstream discussions of social work. In conclusion, this study aims to draw attention to the conjunction of veterinary and social work.

Keywords: Veterinary Social Work, Animal-Human Relationship, Animal Assisted Interactions.

[1] Associate Professor, Akdeniz University, Faculty of Social and Human Sciences, Department of Social Work, Manavgat/Antalya, sedatopgul@akdeniz.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1649-1732

[2]Associate Professor, Anadolu University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Labor Economics and Industrial Relations, Eskişehir, ekol@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3242-6925

[3]Research Assistant, Akdeniz University, Faculty of Social and Human Sciences, Department of Social Work, Antalya/Manavgat-Türkiye, okanbeyts@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9996-2370

Address of Correspondence/Yazışma Adresi: Associate Professor, Akdeniz University, Faculty of Social and Human Sciences, Department of Social Work, Manavgat/Antalya, sedatopgul@akdeniz.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1649-1732

Date of Received/Geliş Tarihi: 26.07.2023, **Date of Revision/Düzeltme Tarihi:** 05.04.2024, **Date of Acceptance/Kabul Tarihi:** 23.04.2024, **Date of Online Publication/Çevirimiçi Yayın Tarihi:** 25.09.2024

Citing/Referans Gösterimi: Topgül, S., Kol, E., & Beytaş, O. (2024). A New Perspective on Animal-Human Relationship Veterinary Social Work: Traditional Review, *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology, 6(3): 285-290*

© 2024 The Author(s). Published by Cyprus Mental Health Institute / Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology (www.ktppdergisi.com). This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 license which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes. http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/

Öz:

Bu çalışma insan ve hayvan etkileşimine yeni bir bakış açısı getiren sosyal hizmet mesleği ve veterinerlik mesleğinin kesiştiği yeni bir alan olan veteriner sosyal hizmeti üzerine ülkemizde yapılan sayılı çalışmalardandır. Söz konusu çalışmayı ortaya çıkaran motivasyon hayvanların birer meta olarak görülmekten çıkarılıp birer "can" olarak hassas gruplar üzerindeki etkilerini, yapılan çalışmalar ışığında yansıtmaktır. Çalışmanın amacı, veteriner sosyal hizmetinin kavramsal çerçevesi ve sosyal hizmet ile ilişkisini ele almaktadır. Ayrıca sosyal hizmet alanında hayvan kullanımının etik sorunlarına genel bir çerçeve sunmaktadır. Çalışmanın yöntemi, mevcut bilgileri sentezlemeyi ve analiz etmeyi amaçlayan geleneksel derleme çalışmasıdır. Araştırma sonuçlarına göre; sosyal hizmet, çevresi içinde birey yaklaşımı ile birey-doğa ya da birey-hayvan ilişkisinden ziyade çevreyi insan, insan grupları ve sistemler bağlamında ele almıştır. Oysaki çevreyi yok eden insan merkezcilik veya insan çıkarlarının diğer tüm hayvanlar üzerinde otomatik olarak ayrıcalıklı hale getirilmesi, sadece hayvanlar değil, insanlar arasındaki sosyal eşitsizliği de yeniden üretmektedir. Değişim sosyal hizmetin değişmez bir özelliğidir, bu nedenle geleceğin sosyal hizmeti insan odaklı olmak zorunda değildir. Sonuç olarak; bu geleneksel derleme çalışmasında veteriner sosyal hizmet alanının sosyal hizmetin ana akım tartışmaları içerisinde giderek kendisine daha fazla yer bulması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Veteriner Sosyal Hizmet, Hayvan-İnsan İlişkisi, Hayvan Destekli Etkileşimler.

Giriş

Tarihsel olarak sosyal hizmet, yoksulluk ve onunla ilişkili diğer sosyal sorunlara odaklanmıştır. Bunu münhasıran insanlara odaklanan hümanist bir entelektüel çerçeve içinde yapmıştır. Hayvanları kullanan terapilerin sayısındaki artışla birlikte, sosyal hizmet mesleğinde de yeni bir alan oluşmuştur; bu alan veteriner sosyal hizmet olarak adlandırılmaktadır. Baskıların kesişimselliğini tanıyan yaklaşımlar, insan/hayvan ayrımı içinde ve arasında daha uzun vadeli çözümler sunmaktadır. Veteriner sosyal hizmet hayvanların refahı ve insanların hayvanlarla olan ilişkilerinin iyileştirilmesi üzerine odaklanan bir sosyal hizmet dalıdır. Veteriner sosyal hizmet, veterinerlik ve sosyal hizmetin prensiplerini birleştirerek hayvanların sağlık, bakım ve korunması ile ilgili konuları ele alırken aynı zamanda insanlar arasındaki sosyal ilişkileri de değerlendirir. Veteriner sosyal hizmetin temel amacı, hayvanların refahını arttırmak ve hayvan haklarını korumaktır. Bu amaç doğrultusunda veteriner sosyal hizmet profesyonelleri hayvanlara yönelik kötü muamele, ihmal ve istismar vakalarını tespit eder ve durumlarla ilgili müdahalelerde bulunur. Ayrıca hayvan sahiplerine hayvanların bakımı ve korunması konusunda eğitim vererek, hayvanların daha iyi şartlarda yaşamasını sağlamaya çalışırlar. Diğer yandan hayvanlara yapılan muamelelerin insan ilişkileri boyutuna da özellikle vurgu yapmaktadır. Hayvanlar aile sistemlerinin bir parçasıdır. İşlevsel olarak ailelerdeki sorunlar ve bireylerin işlev bozukluklarının da giderilmesinde veteriner sosyal hizmet alanında çalışan profesyonellerin önemli bir payı bulunmaktadır. Çocuklukta hayvanlara yönelik zulüm ile kişilerarası saldırganlık arasındaki ilişki (Ascione, 1993, s. 226), hayvanlara karşı zalimce davranan çocukların, hayatlarının ilerleyen dönemlerinde orantısız bir şekilde insanlara da şiddet uygulama eğiliminde (Petersen ve Farrington, 2007, s. 23) olduklarını göstermektedir. 1987'de çocuklukta hayvanlara eziyet, Amerikan Psikiyatri Birliği Tanısal İstatistik El Kitabı'nda (III-R) davranış bozukluğunun varlığını gösteren bir dizi semptomdan biri ve yetişkin antisosyal davranışlarıyla ilişkili bir faktör olarak ortaya çıkmıştır. Örneğin 180 cezaevi mahkumu üzerinde yapılan bir araştırmada, çocukluk döneminde tekrarlayan hayvan zulmü eylemleri gerçekleştiren mahkûmların, kişilerarası şiddet eylemleri gerçekleştirme olasılıklarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır (Hensley, Browne ve Trentham, 2018, s. 495). Hayvan istismarı ve aile içi şiddet arasındaki bağlantıda sosyal hizmet uygulamaları önemli bir yer tutmaktadır. Sosyal hizmetin birey ve aile temelli çalışma programları hayvan refahı ile birleştiğinde veteriner sosyal hizmetin önemli bir uygulama alanı olarak yerini alması beklenmektedir. Sadece insan ve hayvan şiddeti ilişkisi çerçevesinde değil, bir hayvan dostunun kaybı ve yas süreci içinde, şefkat yorgunluğunu önleme ve müdahale çabalarında ya da hayvan destekli müdahalelerde de veteriner sosyal hizmetlerin etkinliği bulunmaktadır. Sonuç olarak, veteriner sosyal hizmet hayvanların refahı ve insanların hayvanlarla olan ilişkilerinin iyileştirilmesi için önemli bir sosyal hizmet dalıdır. Bu alanda çalışan profesyoneller hayvan haklarına saygı göstererek, hayvanların korunması ve insanların hayvanlarla olan ilişkilerinin sağlıklı ve dengeli olması için çalışmalar yürütmektedir. Çalışmanın amacı, hayvan-insan ilişkisinde veterinerlik mesleğinin sosyal hizmet uygulamasına entegrasyonunu desteklemektir. Bu çalışma ile sosyal hizmet anlayışının uzmanlaşma yönünde değişimi için katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Veteriner sosyal hizmet alanında yapılan çalışmalara yönelik yeterli çalışma olmadığı için literatür boşluğunu doldurmak üzere gerçekleştirilen önemli çalışmalardan biri olarak özgün bir değer taşıdığına inanılmaktadır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Sosyal hizmet; koruyucu-önleyici, değiştirici-geliştirici ve tedavi edici işlevleri barındıran bir meslek ve disiplindir. Sosyal hizmet, geleneksel bakış açısı ile savunmasız kişileri ve grupları desteklemeyi ayrıca çevre ile etkileşimlerini arttırmayı hedeflemektedir. Sosyal çalışmacılar, gereksinimlere en uygun kaynakları belirlemeye ve insan ile çevre arasındaki uyum sürecini kolaylaştırmaya yönelik olarak ekosistem yaklaşımını kabul ederler. Sosyal hizmet, ekolojik yaklaşım ile birey ve çevre arasındaki gerginlik ve stres alanlarını araştırarak onların kaynak edinmelerine ve yeteneklerini geliştirmelerine destek olan müdahaleler sağlamaktadır

(Birinci, 2020). Sosyal hizmet mesleği, insanların diğer hayvanlarla bağlantılarından elde edebileceği duygusal, psikolojik ve fiziksel faydaları takdir edebilmektedir. Ancak, Anglo-Amerikan egemen toplumlarda (Avustralya, İngiltere, Kanada ve ABD gibi) hayvanların sosyal hizmet mesleği tarafından resmi olarak kabulü bulunmamaktadır. Sosyal hizmetin dogmatik insan merkezciliği metafiziktir, kendimizi diğer tüm hayvanlardan tür olarak farklı kavramsallaştırmakta ve insan-hayvan etkileşimine yönelik anlayışımızı karartmaya hizmet etmektedir. Bu kısmen, insan merkezcilik ve insanın doğa üzerindeki hâkimiyeti varsayımlarına dayanan hümanizme dair entelektüel mirasımızdan kaynaklanmaktadır. İnsan merkezcilik ve eşitsizlik sosyal hizmetin uzun süredir devam eden, insanın diğer hayvanlardan üstün olduğunu varsayma durumu ve insanları diğer hayvanlardan ayıran çok geniş bir uygarlaştırma projesini yansıtmaktadır (Ryan, 2011). İnsan merkezcilik veya insan çıkarlarının diğer tüm hayvanlar üzerinde otomatik olarak ayrıcalıklı hale getirilmesi, sadece hayvanlar değil, insanlar arasındaki sosyal eşitsizliği de yeniden üretmektedir. Ekofeministler de, kadınların "doğaya daha yakın" ve "evcilleştirilmeye" muhtaç olarak görüldüğü için bu fikrin kadınlara yönelik baskının temelini oluşturduğunu ikna edici bir şekilde tartışmışlardır (Topgül, 2012, s. 72). Geleceğin sosyal hizmeti, sadece insanların değil, birden fazla türün habitat gereksinimlerini takdir etmemizi ve ekoloji ile ekolojik değişime gereken önemi vermemizi istemektedir (Evans ve Gray, 2012). Risley-Curtiss (2010), sosyal hizmet uzmanlarının insanlar ve hayvanlar arasındaki ilişkiyi ve bağı kabul etmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bunun nedeni insan ve hayvan arasındaki bağın terapötik ve destekleyici etkilere sahip olmasıdır. Bu etkileri sosyal hizmet uzmanlarının nasıl değerlendirebilecekleri ve uygulamalara nasıl dâhil edecekleri önem taşımaktadır. Hayvan destekli terapi veya hayvan destekli aktiviteler gibi müdahalelerin sosyal hizmet pratiğine entegrasyonunu desteklemek amacı ile sosyal hizmet uzmanları katkıda bulunabilmektedir.

Hayvanları sosyal hizmetin kapsamına dâhil etmenin belki de en zorlayıcı argümanı, hayvanların sosyal hizmet tarzlarına ve uygulama alanlarına çoktan girmiş olmalarıdır. Onları görmezden gelmek, eskiden öyleyse bile, artık meşru değildir. Bu çerçevede yapılan bu araştırmanın amacı veteriner sosyal hizmet alanı ile ilgili çalışmaları tespit etmek ve değerlendirebilmektir.

Yöntem

Çalışmanın yöntemi, akademik veya bilimsel bir konuda mevcut literatürü kapsamlı bir şekilde gözden geçirerek, mevcut bilgiyi sentezlemeyi ve analiz etmeyi amaçlayan bir tür literatür taraması olan geleneksel derleme çalışmasıdır. Bu tür çalışmalar belirli bir araştırma konusu veya sorunu hakkında derinlemesine bilgi edinmeyi ve mevcut araştırmalardan elde edilen sonuçları anlamayı kolaylaştırır. Bu çalışma da veteriner sosyal hizmeti üzerinde gerçekleştirilen bir geleneksel derleme çalışması olup, ilgili konudaki çalışmalarda ortak noktaların daha anlaşılabilir olması için kelime bulutu (word cloud) grafik türünden yararlanılmıştır. Veteriner sosyal hizmet alanı ile bağlantılı kelime bulutu için 2010,2020 ve 2021 yıllarına ait birer adet çalışma seçilmiştir. Bu çalışmalar veteriner sosyal hizmetin çalışma alanları itibari ile geldiği aşamaları en iyi gösteren çalışmalar olması nedeni ile tercih edilmiştir. Yıllar içerisinde yaşanan değişimde öne çıkan ve çoğunlukla tercih edilen kelimelerin neler olduğu, çalışmanın temel araştırma sorusunu oluşturmaktadır.

Bulgular

Tennessee Üniversitesi'nde (2014), veterinerlik sosyal hizmeti (VSH), *"veterinerlik tıbbi ve sosyal hizmet uygulamasının kesiştiği noktada ortaya çıkan insan ihtiyaçlarıyla ilgilenen bir sosyal hizmet uygulaması alanı"* olarak tanımlanmaktadır. VSH'nin sınırları, mevcut sosyal hizmet etik kurallarına bağlı kalınarak insan-hayvan ilişkileri kapsamında belirlenmektedir (Taylor, Fraser, Signal ve Prentice, 2016). VSH'nin çalışma alanı şunlardır:

- Keder ve evcil hayvan kaybı (Turner, 2002).
- Hayvan destekli müdahaleler (Topgül, 2022).
- İnsan ve hayvan şiddeti arasındaki bağlantı (Ascione, 2001).

Türkiye'de yapılan literatür taramasında veteriner sosyal hizmet alanında sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Diğer yandan hayvan refahı literatürü üzerinden yapılan incelemelerde de, hayvanlara ve onların bakımına yönelik tutumlara ilişkin sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Araştırmalardan birisi de Kıbrıs'ta ve Birleşik Krallık'ta hayvan refahına yönelik tutumu karşılaştıran Zalaf ve Egan'a (2015) ait bir çalışmadır. Bu çalışmada hayvanlara yönelik tutumlar iki ülke özelinde ölçülmüştür. Buna göre, Kıbrıs'ta insanların hayvanlar ile daha fazla temasından kaynaklı olarak daha iyi tutumlar geliştirdiği ifade edilmiştir. Veteriner sosyal hizmet alanında yapılan bazı çalışmalar incelendiğinde (Dale ve Yeung, 2021; Arkow, 2020; Palley, O'Rourke ve Niemi, 2010) kelime bulutundan da anlaşılabileceği gibi çoğunlukla hayvan destekli müdahaleleri ön plana çıkaran kelimelerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu çerçevede özellikle veterinerlik sosyal hizmetinin diğer alanlarının ihmal edildiğini söylemek mümkündür.

Şekil 1. Veteriner Sosyal Hizmet Üzerine Yapılan Çeşitli Çalışmalar İçin Oluşturulan Kelime Bulutu

Veteriner sosyal hizmeti üzerine yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde metinlerde tekrar edilen kelime ve kavramlara ilişkin dağılımı, metinde kullanılan kelime ve kavramlardan anlamak mümkündür. Veteriner sosyal hizmeti üzerine yapılan çalışmalarda en fazla tekrar eden kelime ve kavramlar şunlardır: Bağ, destek, sosyal, hayvan, insan, aile, çalışma, kayıp, veteriner kelimeleri öne çıkmaktadır. Daha az sıklıkla ise, şefkat, terapi, şiddet, hizmet, çocuk ve grup kelimeleri yer almaktadır. Sık kullanılan kelimeleri anlamak, öne çıkan temaları

göstererek analiz yapma imkânı sağlaması açısından önemlidir. Kelime bulutları yardımı ile konu ile ilgili önemli terimler hızlıca belirlenir. Anahtar noktalar ve odaklanılan konular vurgulanarak içeriğin özeti sağlanmaktadır. Aynı zamanda temalar, trendler ve yoğunlaşılan konular görsel olarak anlamayı kolaylaştırır. Veteriner sosyal hizmete yönelik çeşitli çalışmalar incelendiğinde ise ortaya daha çok hayvan destekli müdahalelerin çıktığı ve diğer veteriner sosyal hizmet alanlarının göz ardı edildiği görülmektedir.

Amerikan Psikoloji Derneği'nin İnsan Hayvan Etkileşimi Çalışmaları ve İngiliz Sosyoloji Derneği'nin Hayvan/İnsan Çalışmaları Grubu önemli örneklerdir. Diğer yandan Amerikan Veteriner Tıp Derneği ise veteriner hekimlik ve insan sağlığı arasındaki bağlantıları araştıran ve destekleyen bir Veteriner Psikoloji ve İnsan-Hayvan Etkileşimi bölümüne sahiptir. İnsan-hayvan ilişkilerini ele alan derslerin artması aynı zamanda akademik, toplumsal ve kişisel olarak önemlerinden de bahsetmektedir. Bunun yanında, insan-hayvan bağına artan ilgiye yönelik en büyük eleştirilerden biri, hayvanların hala insan "işlev bozukluğuna" yardımcı olacak araçlar olarak algılanma eğiliminde olmalarıdır (Taylor ve Signal, 2008). Bu sosyal hizmetin üstlenebileceği bir konum değildir. Bunun sebebi hayvanların yalnızca bizim yararımıza var olmayan duyarlı varlıklar olduğunu kabul edersek, o zaman onları nasıl kullanacağımızın etiği hakkında düşünmemiz gerekmesidir. Öncelikle, insanlara yardım etmeyi amaçlayan herhangi bir terapötik müdahaleye onları dâhil etmenin meşru olup olmadığını düşünmeye hazır olmalıyız. Terapötik roller üstlenen hayvanların, yalnızca hizmet ettikleri insanların değil, kendi ihtiyaçlarının ve çıkarlarının da tanınmasını sağlama ihtiyacı vardır.

Tartışma

Veteriner sosyal hizmet, veteriner hekimlerin veterinerlik becerilerini ve sosyal hizmetin ilkelerini birleştirerek hayvanların ve insanların yaşamlarını geliştirmeyi amaçlayan çok yönlü bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Veteriner sosyal hizmet alanında yapılan çalışmalardaki kelime bulutundan da anlaşılabileceği gibi çoğunlukla hayvan destekli müdahaleleri ön plana çıkan çalışmalar olduğu görülmektedir (Arkow, 2020; Dale ve Yeung, 2021; Palley ve ark., 2010, Odendaal, 2000). Evcil hayvan destekli müdahaleler, stresi azaltmak için havaalanlarında; mahkeme salonlarında çocukları eşlik etmek için; okullarda, çocukların stresini azaltmak ve motivasyonlarını, odaklanmalarını ve görev dayanıklılıklarını artırmak için (Jalongo, 2018); tıbbi merkezlerde ve hastanelerde, ön ve sonrası tedavi anksiyetesini azaltmak için (Uglow, 2019); hapishane sistemlerinde mahkumlara, meslek eğitimi sağlamak ve davranışsal olarak zorluk yaşayan barınak köpeklerinin eğitimini yeniden yapmak için (Corleto, 2018); ve savaş gazilerine, travma sonrası stres bozukluğu tedavisinde yardımcı olmak için kullanılmıştır (McKissock, 2018). Ancak çalışmalardan da görüldüğü gibi yapılan araştırmalar genel olarak hayvan destekli müdahaleler çerçevesinde yürütülmektedir. Diğer yandan ise hayvan ve insan ilişkisini şiddet boyutu ile elen alan çalışmaların sayısında artış olduğu görülmektedir. Bu çalışmalar daha çok çocukluk döneminde hayvanlara gösterilen şiddet eylemleri ile yetişkin dönemindeki şiddet eylemlerinin örtüştüğü üzerinde yoğunlaşmaktadır (Ascione, 1993; Petersen ve Farrington, 2007; Hensley ve ark., 2018). Veteriner sosyal hizmetin diğer bir öneli ayağını oluşturan keder ve evcil hayvan kaybı üzerine ise yapılan çalışma sayısı son derece sayılıdır. Oysaki evcil hayvan kaybı ile başa çıkmaya yardımcı olmak için, Amerikan Veteriner Tıp Derneği'ne göre, veteriner hastanelerinde ve uygulamalarında büyüyen veteriner sosyal hizmet alanı genişlemektedir. Veteriner sosyal çalışanlar, hayvanların insanların yaşamlarındaki önemli rolünü ve bir evcil hayvanın ölümünün psikolojik ve duygusal etkisini anlarlar. Bu yüzden kuşatıcı bir alan olan veteriner sosyal hizmet alanına yönelik akademik çalışmalarla farkındalık yaratmak son derece önemli olup, bu alanın aktif olarak sosyal hizmet alanına dahil edilmesi de elzemdir.

Sonuç

Türkiye'de veteriner sosyal hizmet kavramı ve uygulamaları son yıllarda daha fazla dikkat çekmeye başlamış olsa da henüz tam olarak gelişmiş bir alt yapıya sahip değildir. Türkiye'de veteriner sosyal hizmet alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları ve bazı hayvan hakları dernekleri bu konuda bilinç oluşturma, eğitim, rehabilitasyon gibi çeşitli faaliyetler yürütmektedir. Bu kuruluşlar özellikle hayvan istismarına karşı mücadele etmek ve hayvan haklarına dikkat çekmek için çalışmaktadır. Veteriner sosyal hizmet, hayvan destekli terapi alanında da sağladığı terapötik etkilerden faydalanma amacı ile Türkiye'de bazı uygulamalar görülmektedir. Bu uygulamaların bazıları huzurevlerinde yaşlı bireylerle, konuşma güçlüğü çeken çocuklarla, zekâ geriliği olan özel çocuklarla, öğrencilerin sınav kaygısını gidermeye yönelik çalışmalarla yapılmıştır (Özkul, 2022). Ancak bu alanda hizmet sunan kuruluşların sayısı tam olarak bilinmediği gibi sınırlıdır. Türkiye'de veteriner sosyal hizmet alanının gelişmesi için veteriner hekimler arasında farkındalığın arttırılması, eğitim programlarının düzenlenmesi ve bu alanda yapılan çalışmalara destek sağlanması gerekmektedir. Aynı zamanda veteriner sosyal hizmetin resmi bir statü kazanması ve bu alanda çalışacak profesyonellerin belirlenmesi de önem taşımaktadır. Veteriner sosyal hizmet Türkiye'de henüz yeni bir alan olmasına rağmen hayvan refahı, insan-hayvan ilişkileri konularının giderek önem kazandığı bir dönemde gelişim potansiyeline sahiptir. İlerleyen yıllarda daha fazla kuruluşun, veteriner hekimin ve sosyal çalışmacının bu alanda faaliyet göstermesi beklenmektedir. Sonuç olarak; sosyal çalışmacılar bir hayvana kötü muamele eden birini nasıl tedavi edeceğini, evcil hayvanlar için yas tutan insanlara nasıl yardımcı olabileceğini ve hayvan destekli terapi programlarını nasıl kurabileceğini öğrenebilir. Bu yüzden doldurulması gereken bu boşluk için sosyal hizmet alanının bunu yapma kapasitesi bulunmaktadır.

Öneriler

Sosyal hizmet mesleği, çeşitliliği kabul eder ve buna yanıt verirken veteriner sosyal hizmet alt uzmanlığı bulunmamaktadır. Sosyal hizmet eğitimi içinde öğrencilere bu alt uzmanlık hakkında seçmeli dersler konulabilir. Benzer şekilde veterinerlik fakültelerinde de seçmeli ders havuzlarına veteriner sosyal hizmet dersi eklenebilir. İkinci olarak bireylerin hayvanlara kötü muamelesi noktasında adli sosyal hizmet çerçevesinde veteriner sosyal çalışmacılara ilgili davalarda bilirkişilik yaptırılabilir. Üçüncü olarak insan-hayvan bağını ve insanı, hayvanı ve bu etkileşimi koruma ihtiyacı çerçevesinde savunuculuk çalışmalarına ihtiyaç bulunmaktadır. Son olarak veteriner sosyal hizmet, veteriner sosyal çalışmacılar için hayvan barınaklarından at tesislerine, hayvanat bahçelerine, belediyelerin hayvan

kontrol kurumlarına veterinerliklere kadar çok geniş istihdam alanları yaratabilir. Bütün bu öneriler çerçevesinde veteriner sosyal hizmet hakkında farkındalık yaratmak, gelişimlerini teşvik etmek ve desteklemek için çaba gösterilmelidir. Bu alanda yapılacak araştırmaların sayısının arttırılması da daha sonraki çalışmalara ışık tutması ve veteriner sosyal hizmetin Türkiye'de tanınması ve geliştirilmesi açısından önemlidir.

Beyannameler

Etik Onay ve Katılma İzni
Uygulanamaz.

Yayın İzni
Uygulanamaz.

Veri ve Materyallerin Mevcudiyeti
Uygulanamaz.

Çıkar Çatışması
Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Finansman
Uygulanamaz.

Yazar Katkıları
ST çalışmanın tasarımını oluşturmuş, veri toplama aşamasını yürütmüş, verileri analiz etmiştir. EK makalenin taslağını oluşturmuş, aynı zamanda makalenin genel yazımı ve kontrolüne katkı yapmıştır. OB çalışmanın kritik revizyonunu üstlenmiştir. Yazarlar, makalenin son halini okumuş ve onaylamıştır.

Kaynaklar

Ascione, F. R. (1993). Children who are cruel to animals: a review of research and ımplications for developmental psychopathology, Anthrozoös, 6(4), 226–247.

Ascione, F. R. (2001). Animal abuse and youth violence, Juvenile Justice Bulletin, erişim adresi: https://www.ojp.gov/pdffiles1/ojjdp/188677.pdf, erişim tarihi: 25.09.2023.

Arkow, P. (2020). Human–animal relationships and social work: opportunities beyond the veterinary environment, Child and Adolescent Social Work Journal, 37, 573–588.

Australian Association of Social Workers (AASW) (2010). Social work code of ethics, Canberra.

Beddoe, L. (2013). Violence and the media. In A. Taylor ve M. Connolly (Eds.), Understanding violence: Context and practice in the human services. Canterbury: Canterbury University Press.

Birinci, E. (2020). Alzheimer hastalığına sosyal hizmet yaklaşımı. E. Birinci (Ed.), Alzheimer hastalığına multidisipliner yaklaşım kitabı içinde (s. 91-115). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

British Association of Social Workers (BASW) (2012). Code of ethics statement of principles.

Brown, L. ve Strega, S. (2005). Research as resistance: critical, ındigenous and anti-oppressive approaches. Toronto: Canadian Scholars.

Corleto, D. (2018). Prison rehabilitation: The sociological, physiological, and psychological effects of animal-assisted interventions. Themis: Research Journal of Justice Studies and Forensic Science, 6(8), 112-131.

Dale, M. ve Yeung, P. (2021). Animal abuse and family violence: reflections from workshopping with veterinary students, Aotearoa New Zealand Social Work, 33(1), 99–107.

Davis, A. ve Wainwright, S. (2005). Combating poverty and social exclusion: ımplications for social work education, Social Work Education The International Journal, 24 (3), 259-273.

Dominelli, L. (2009). Introducing social work, short ıntroductions. Cambridge: Policy Press.

Dunayer, J. (2001*).* Animal equality: language and liberatio. Derwood Ryce Publishing.

Evans, N. ve Gray, C. (2012). The practice and ethics of animal-assisted therapy with children and young people: is it enough that we don't eat our co-workers?, British Journal of Social Work, 42(4), 600–617.

Hensley, C., Browne, J. A., ve Trentham, C. E. (2018). Exploring the social and emotional context of childhood animal cruelty and its potential link to adult human violence. Psychology, Crime & Law, 24(5), 489–499.

Jalongo, M.R. (2015). An attachment perspective on the child–dog bond: ınterdisciplinary and ınternational research findings. Early Childhood Educational Journal, 43, 395–405.

Jordan, B. (2008). Social work and world poverty, International Social Work, 51 (4), 440-452.

Katcher, A. H. ve Wilkins, G. G. (2000). The centaur's lessons: Therapeutic education through care of animals and nature study. In A. H. Fine (Eds.), Handbook on animal- assisted therapy. New York: Academic Press.

Louise Petersen, M. ve Farrington, D. P. (2007). Cruelty to animals and violence to people. Victims & Offenders, 2(1), 21–43.

McKissock, H. B. (2018). Equine assisted learning as a model of applied ecopsychology: Phenomenological study of the benefits of connecting with horses for people with post traumatic stress disorder. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Akamai University, Durham, North Carolina, United States.

Odendaal, J. S. J. (2000). Animal-assisted therapy - magic or medicine?. Journal of Psychosomatic Research, 49(4), 275–280.

Özkul, T. (2022). Hayvan Destekli Terapi. https://fikirturu.com/insan/hayvan-destekli-terapi/

Palley, L. S., O'Rourke, P. P. ve Niemi, S. M. (2010). Mainstreaming animal-assisted therapy. ILAR Journal, 51(3), 199–207.

Ryan, T. (2011). Animals and social work: A moral introduction. Houndmills: Palgrave Macmillan.

Taylor, N., Fraser, H., Signal, T. ve Prentice, K. (2016). Social work, animal-assisted therapies and ethical considerations: A programme example from central Queensland, Australia. British Journal of Social Work, 46, 135–152.

Taylor, N. ve Signal, T. (2008). Throwing the baby out with the bathwater: towards a sociology of the human–animal abuse "link"?. Sociological Research Online, 13(1).

Topgül, S. (2012). Kadın ve doğa ilişkisi: ekofeminizm. Sosyoloji Dergisi, 27, 71-83.

Topgül, S. (2022). A systematic examination of animal assisted interventions for disadvantaged groups, Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology, 4(4), 387-392.

Turner, W.G. (2003). Bereavement counseling: Using a social work model for pet loss, Journal of Family Social Work, 7(1), 69-81.

Twikirize, J., Asingwire, N., Omona, J., Lubango, R. ve Kafuko, A. (2013). The role of social work in poverty reduction and the realisation of millennium development goals in Uganda. Kampala: Fountain Publishers.

Uglow, L. S. (2019). The benefits of an animal-assisted intervention service to patients and staff at a children's hospital, British Journal of Nursing, 28 (8), 509-516.

Zalaf, A. ve Egan, V. (2015). A new questionnaire examining general attitudes toward animals in Cyprus and the United Kingdom, Journal of Veterinary Behavior, 10 (2), 111-117.